

Lausunto metropolialueen esiselvityksestä

221/04.00.00/2012

MHS § 78

Valtiovarainministeriö on 11.3.2013 päivätyllä lausuntopyynnöllä (VM079:00/2012) pyytänyt lausuntoa metropolialueen esiselvityksestä (Metropoli meille kaikille). Lausuntopyyntöaineistoon voi kokonaisuudessaan tutustua osoitteessa www.kuntauudistus.fi.

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa koko maan laajuisen kuntauudistuksen, jonka tavoitteena on vahvoihin perustuksiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne. Hallitusohjelman mukaan kunta- ja palvelurakennerekaisujen merkitys korostuu metropolialueella. Hallitusohjelman mukaan tarve metropolialuetta koskevalle erilliselle laille selvitetään.

Hallitus linjasi 5.6.2012 iltakoulussa kuntauudistuksen jatkovalmistelun metropolialueen osalta siten, että alueella tarvitaan sekä kuntarakenteen uudistuksia että jonkin tyyppistä metropolihallintoa. Hallitus päätti selvittää erilaiset vaihtoehdot metropoliratkaisuiksi alueen yhteisen suunnittelun ja ohjauksen tueksi erityisesti maankäytön, asumisen ja liikenteen kysymyksissä, sekä kilpailukyvyyn vahvistamiseksi ja segregation ehkäisemiseksi. Hallitus päätti käynnistää työn esiselvityksellä, jossa kartoitetaan tulevat kuntajakoselvitysalueet ja erilaiset vaihtoehdot metropoliratkaisuiksi.

Valtiovarainministeriö nimesi 21.8.2012 esiselvityksen toteuttamiseksi kuusi selvityshenkilöä, joiden toimeksianto päättyi 28.2.2013. Esiselvityksen tavoitteena oli kartoittaa osana kuntauudistusta ja yhteistyössä alueen kuntien kanssa kuntajakoselvitysalueet sekä vaihtoehdot mallit metropolihallinnoksi ja tämän osalta yhteisesti hoidettavat tehtävät, vaihtoehdot päätöksenteon organisoimiseksi sekä tehtävien rahoitusvaihtoehdot.

Metropolialueen esiselvityksen loppuraportissa selvityshenkilöt esittävät toimeksiantonsa mukaisesti vaihtoehdot alueen tuleviksi kuntajakoselvitysalueiksi sekä näihin kytkeytyvät vaihtoehdot metropolihallinnon malleiksi.

Selvityshenkilöt ehdottavat kolmea vaihtoehdoista mallia:

1. Suurkunnat ja sopimusyhteistyö
2. Vahvat peruskunnat ja vaaleilla valittava metropolihallinto
3. Vahva vaaleilla valittu metropolihallinto ja vaihtoehdot kuntarakenteet

Selvityshenkilöt suosittelevat toteutettavaksi mallia 2.

Ehdotus lausunnoksi:

Kunta- ja palvelurakenteiden uudistaminen on välttämätöntä, jotta selviydymme kasvavista palvelutarpeista ja tulevista haasteista niukkenivilla taloudellisilla resursseilla. Uudistusten tavoitteena tulee olla palvelujen laadun ja saatavuuden turvaaminen yhdenvertaisesti ja tuloksellisesti.

Järkevän kunta- ja palvelurakenteen aikaansaamista edistää sen

pohjautuminen mahdollisimman kattaviin palvelu-, asiointi- ja työssäkäyntialueisiin sekä luontaiseen aluerakenteeseen. Samalla uudistusten tulee huomioida kuntien ja alueiden erityispiirteitä.

Metropolialuetta (= Helsingin seutua) koskevan aluerajauksen ja sen tarkoituksenmukaisuuden osalta Uudenmaan liitto haluaa todeta, että päätöksenteon, aluesuunnittelun, aluekehittämisen ja edunvalvonnan kannalta Uusimaa on toimiva kokonaisuus.

Esiselvitystyössä on nyt keskitytty neljäntoista kunnan yhteistyön ja kuntarakenteen selvittämiseen. Uudenmaan liiton mielestä tämä kuitenkin rajaa keinotekoisesti tästä selvitystyöstä pois Uudenmaan maakunnan alueelta kuntia, jotka toiminnallisesti ja taloudellisesti ovat kiinteässä yhteydessä metropolialueen ytimeen. Kunta- ja palvelurakenteiden uudistaminen tulee erityisesti tällä alueella tehdä tulevaisuutta, ei nykyisyyttä silmällä pitäen.

Liitto pitää tärkeänä, että jatkotyössä koko Uusimaa pidetään yhtenä kokonaisuutena. Edeltävällä hallituskaudella juuri tällä perusteella Itä-Uudenmaan liitto liitettiin Uuteenmaahan. Jatkossa metropoliselvityksen vaihtoehtoja tulee täydentää mallilla, jossa tarkastellaan koko nykyisen maakunnan aluetta.

Uudenmaan liitto pitää välttämättömänä, että metropolialuetta koskevassa jatkotyössä tarkastellaan myös maakuntaliiton tulevaa roolia.

Selvitystyössä tulee jatkossa tarkastella Uudenmaan liiton ja ELY-keskuksen toimintojen (sekä mahdollisen metropolihallinnon) yhdistämistä. Tätä vaihtoehtoa voidaan perustella sillä, että pääkaupunkiseudun työssäkäynti- ja palvelualue on jo nykyisin laajempi kuin neljäntoista kunnan muodostama alue. Se myös laajenee tulevaisuudessa edelleen.

Tästä johtuen ja riippumatta mahdollisista kuntarakenteen muutoksista, on syytä käynnistää valtion aluehallinnon muiden kuin valvontatehtävien siirto vähintään kokeiluluontoisesti Uudenmaan liitolle. Tätä siirtoa perustelee myös lähidemokratian vahvistaminen.

Lopuksi Uudenmaan liitto toteaa, että se ei ota kantaa niihin asioihin joista erityisesti kuntia on pyydetty antamaan lausunto.

Mkj:n ehdotus:

Maakuntahallitus päättää antaa metropolialueen esiselvityksestä edellä esitetyn ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Valmistelija:

Ossi Savolainen 040 589 8415

Täytäntöönpano:

Valtiovarainministeriö

Päätös:

Maakuntahallitus hyväksyi ehdotuksen.

Otteen oikeaksi todistaa:

Helsingissä 13.5.2013

Inka Tikkanen-Pietikäinen
pöytäkirjanpitäjä